

LOGISTIKA KOMPANIYALARINING TA'MINOT ZANJIRINI SIMULYATSIYALASH

Solimhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li

Andijan machine-building institute – bachelor student, Uzbekistan

solimhammadovjamshidbek@gmail.com

Tel: +998911137125

To'lqinboyev Sardorbek Hakimjon o'g'li

Andijan machine-building institute – bachelor student, Uzbekistan

tolqinboevsardorbek17@gmail.com

Tel: +998333968280

Annotatsiya: Maqolada ta'minot zanjiri tovarlar yoki xizmatlarni oxirgi iste'molchiga yaratish, ishlab chiqarish, tarqatish va etkazib berish bilan bog'liq tashkilotlar, jarayonlar, resurslar va faoliyatlar tarmog'ini anglatadi.. U xom ashyo olishdan tortib, tayyor mahsulotlarni iste'molchilar qo'liga yetkazib berishgacha bo'lgan barcha ishlarni o'z ichiga oladi. Yaxshi tashkil etilgan ta'minot zanjiri kechikishlarni minimallashtiradi, xarajatlarni optimallashtiradi va global bozorlar bo'ylab tovarlarning uzluksiz oqimini ta'minlaydi. Ta'minot zanjiri tovarlar va xizmatlarning kelib chiqish joyidan yakuniy iste'molchigacha uzluksiz oqimini ta'minlash uchun birgalikda ishlaydigan bir nechta o'zaro bog'liq komponentlardan iborat. Ushbu komponentlar ta'minot zanjirining umumiy samaradorligiga hissa qo'shadigan turli jarayonlar va ob'ektlarni o'z ichiga oladi. Bu erda ta'minot zanjirining asosiy tarkibiy qismlari haqida.

Абстракт: В этой статье под цепочкой поставок понимается сеть организаций, процессов, ресурсов и деятельности, связанных с созданием, производством, распространением и доставкой товаров или услуг конечному потребителю. В лигу входят все работы вплоть до сдачи. Хорошо управляемая цепочка поставок сводит к минимуму задержки, оптимизирует затраты и обеспечивает бесперебойный поток товаров на мировые рынки. Цепочка поставок состоит из нескольких взаимосвязанных компонентов, которые работают вместе, обеспечивая бесперебойный поток товаров и услуг от места происхождения до конечного потребителя. Эти компоненты включают в себя различные процессы и инструменты, которые способствуют общей эффективности цепочки поставок. Вот основные компоненты цепочки поставок.

Abstract: In this article, supply chain refers to the network of organizations, processes, resources and activities associated with the creation, production, distribution and delivery of goods or services to the end consumer. The league includes all work right up to delivery. A well-managed supply chain minimizes delays, optimizes costs

and ensures the smooth flow of goods to global markets. A supply chain is made up of several interconnected components that work together to ensure the smooth flow of goods and services from the point of origin to the end consumer. These components include various processes and tools that contribute to the overall efficiency of the supply chain. Here are the main components of a supply chain.

Kalit so‘zlar: Logistika, zanjir, omborxona, SCM, inventarizatsiya, strategiyalar, saqlash, sotib, yetkazish va jarayon.

Ключевые слова: Логистика, цепочка поставок, склад, SCM, запасы, стратегии, хранение, закупки, доставка и процесс.

Key words: Logistics, Supply Chain, Warehouse, SCM, Inventory, Strategies, Storage, Procurement, Delivery and Process.

Introduction: Rejalashtirish va strategiya: Ushbu komponent kelajakdagi talabni taxmin qilish, resurslarni taqsimlash va umumiy ta'minot zanjiri maqsad va vazifalarini belgilash uchun strategik qarorlar qabul qilish jarayonini o'z ichiga oladi.

Manbalar: Sotib olish yetkazib beruvchilarni tanlash va ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan zarur xom ashyo, butlovchi qismlar va tovarlarni xarid qilishni o'z ichiga oladi. Ishonchli etkazib beruvchilar bilan mustahkam aloqalarni o'rnatish barqaror ta'minot zanjiri uchun juda muhimdir.

Ishlab chiqarish yoki ishlab chiqarish: Ishlab chiqarish komponenti xom ashyo va butlovchi qismlarni tayyor mahsulotga aylantirishni o'z ichiga oladi. Ushbu bosqich ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, chiqindilarni kamaytirish va mahsulot sifatini ta'minlashga qaratilgan.

Tarqatish va logistika: Tarqatish tayyor mahsulotlarni ishlab chiqarish ob'ektlaridan tarqatish markazlari, omborlar va chakana sotuvchilarga ko'chirishni o'z ichiga oladi. Logistika transport, omborxona, buyurtmalarni bajarish va inventarni boshqarish kabi turli xil faoliyatni o'z ichiga oladi.

Tashish, etkazib beruvchilardan ishlab chiqaruvchilarga, ishlab chiqaruvchilardan distribyutorlarga va oxir-oqibat chakana sotuvchilar yoki oxirgi iste'molchilarga, jumladan, etkazib berish zanjirining turli joylari o'rtasida tovarlarning harakatlanishini o'z ichiga oladi.

Omborni saqlash va boshqarishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. U xaridorlarning buyurtmalarini bajarish uchun tovarlarni qabul qilish, saqlash, yig'ish, qadoqlash va jo'natish kabi faoliyatni o'z ichiga oladi.

Buyurtmani bajarish: Buyurtmani bajarish mijozlarning buyurtmalarini qabul qilishdan to mijozlarga mahsulot yetkazib berishgacha bo'lgan jarayonlarni o'z ichiga oladi. Ushbu komponent buyurtmani aniq qayta ishlash, qadoqlash va o'z vaqtida yetkazib berishni ta'minlaydi.

Teskari logistika: Ushbu komponent mahsulotni qaytarish, ta'mirlash, qayta

ishlash va utilizatsiya qilish bilan shug'ullanadi. Teskari logistikani samarali boshqarish chiqindilarni kamaytiradi va barqarorlik sa'y-harakatlarini qo'llab-quvvatlaydi.

Ushbu komponentlar bir-biri bilan o'zaro aloqada bo'lib, mahsulotlarni iste'molchilarga etkazib beradigan, xarajatlarni optimallashtirish, chiqindilarni minimallashtirish va mijozlarning umumiy qoniqishini oshirish uchun yaxlit va samarali ta'minot zanjirini yaratadi.

Ta'minot zanjiri boshqaruvini tushunasizmi?

Ta'minot zanjiri boshqaruvi (SCM) - bu tovarlar va xizmatlarning xom ashyo etkazib beruvchilardan yakuniy iste'molchilarga o'tishi bilan bog'liq turli jarayonlar, faoliyat, resurslar va manfaatdor tomonlarni strategik muvofiqlashtirish va nazorat qilish.. SCM samarali va samarali operatsiyalarni ta'minlash uchun ta'minot zanjiridagi har bir qadamni rejalashtirish, bajarish, monitoring qilish va optimallashtirishni o'z ichiga oladi. Ta'minot zanjirini boshqarishning asosiy maqsadi mijozlar qiymatini maksimal darajada oshiradigan, xarajatlarni kamaytiradigan, operatsion samaradorlikni oshiradigan va bozorda raqobatdosh ustunlikni saqlaydigan uzluksiz va integratsiyalashgan tarmoq yaratishdir. SCM biznes maqsadlariga muvofiq mahsulotlarni o'z vaqtida va to'g'ri yetkazib berishni ta'minlash uchun manbalar, ishlab chiqarish, tarqatish, logistika, inventarni boshqarish va boshqalar kabi turli komponentlarni tartibga solishni o'z ichiga oladi.

SCM ning asosiy jihatlari qanday?

Ta'minot zanjiri boshqaruvi samaradorlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlar ehtiyojini qondirishni oshirish uchun ta'minot zanjirining har bir komponentini strategik rejalashtirish, muvofiqlashtirish va optimallashtirishni o'z ichiga oladi. SCM bir qator tadbirlarni o'z ichiga oladi, jumladan:

Muvofiqlashtirish: SCM tashkilot ichidagi va butun ta'minot zanjiri tarmog'i bo'ylab muvofiqlashtirish va turli jarayonlar, funktsiyalar va bo'limlarni o'z ichiga oladi. Samarali muvofiqlashtirish qiyinchiliklarni va samarasizlikni kamaytiradi.

Hamkorlik: Yetkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar, distribyutorlar, chakana sotuvchilar va boshqa manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik ta'minot zanjirini optimallashtirish uchun juda muhimdir. Kuchli hamkorlik axborot almashish, resurslarni samarali taqsimlash va xavflarni kamaytirishga yordam beradi.

Yetkazib beruvchilar bilan munosabatlarni boshqarish (SRM): Yetkazib beruvchilar bilan mustahkam hamkorlik aloqalarini o'rnatish. Ochiq muloqotni qo'llab-quvvatlang, xavflarni boshqarish bo'yicha hamkorlik qiling va o'z vaqtida yetkazib berish va sifatli materiallarni ta'minlash uchun birgalikda ishlang.

Talablarni bashorat qilish: Talabni aniq prognozlash SCM ning asosidir. Kelajakdagi talabni bashorat qilish orqali tashkilotlar ishlab chiqarish, inventarizatsiya va tarqatish faoliyatini yanada samarali rejalashtirishlari mumkin.

inventarizatsiyadan boshqarish: Inventarizatsiya darajasini to'g'ri boshqarish mahsulotlarni kerak bo'lganda ortiqcha zahiralarsiz mavjud bo'lishini ta'minlaydi. Bu inventarni saqlash xarajatlarini tanqislik xavfi bilan muvozanatlashni talab qiladi.

xatarlarni boshqarish: Ta'minotdagi uzilishlar, geosiyosiy muammolar va tabiiy ofatlar kabi potentsial xavflarni aniqlash va yumshatish ta'minot zanjirining mustahkamligini saqlab qolish uchun muhim ahamiyatga ega.

Barqarorlik tashabbuslari: Zamonaviy SCM isrofgarchilikni kamaytiradigan, ekologik mas'uliyatni rag'batlantiradigan va axloqiy me'yorlarga mos keladigan barqaror amaliyotlarga urg'u beradi.

Ta'minot zanjirini samarali boshqarish nafaqat mahsulotlarni mijozlarga o'z vaqtida va yuqori sifatli yetkazib berishni ta'minlabgina qolmay, balki tashkilotlarga xarajatlarni tejash, raqobatdosh ustunliklarga erishish va mijozlar ehtiyojini qondirishga yordam beradi. Bu turli sohalardagi zamonaviy biznes operatsiyalarida hal qiluvchi rol o'ynaydigan dinamik va strategik intizomdir.

SCMda qanday umumiy muammolar mavjud?

Ta'minot zanjiri boshqaruvi jarayonlar, manfaatdor tomonlar va o'zgaruvchilarning murakkab o'zaro ta'sirini o'z ichiga oladi, bu esa tashkilotlar navigatsiya qilishi kerak bo'lgan turli qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin. Ushbu qiyinchiliklar ta'minot zanjirining samaradorligi, sezgirliги va umumiy samaradorligiga ta'sir qilishi mumkin. Ta'minot zanjiri boshqaruvidagi ba'zi umumiy muammolar:

Talabning o'zgaruvchanligi: O'zgaruvchan iste'molchilarning xohish-istaklari va bozor dinamikasi talab naqshlarini buzishi mumkin.

Ta'minotda uzilishlar: Tabiiy ofatlar, geosiyosiy muammolar, ish tashlashlar va etkazib beruvchilarning bankrotligi kabi kutilmagan hodisalar ta'minot zanjirini buzishi, kechikishlar va etishmovchiliklarga olib kelishi mumkin.

Inventarizatsiyani optimallashtirish: Talabni qondirish uchun optimal inventar darajalarini muvozanatlash va tashish xarajatlarini minimallashtirish ehtiyotkorlik bilan rejalashtirishni talab qiladi. Ortiqcha zaxiralar kapitalni bog'laydi, kam zaxiralar esa zaxiralarning kamayishiga olib keladi.

Globalashuvning murakkabligi: Jahon bozorida faoliyat yuritish bojxona qoidalari, tariflar, madaniy farqlar va turli xil qonuniy talablar bilan bog'liq murakkabliklarni keltirib chiqaradi.

Yetkazib berish vaqtining o'zgaruvchanligi: Tashishdagi kechikishlar yoki ishlab chiqarish noaniqliklari tufayli etkazib berish vaqtlarining o'zgaruvchanligi rejalashtirishga ta'sir qilishi va kutilmagan uzilishlarga olib kelishi mumkin.

Texnologiya xarajatlari: Ta'minot zanjirini boshqarish dasturlari, IoT qurilmalari va ma'lumotlarni tahlil qilish vositalari kabi yangi texnologiyalarni joriy qilish va integratsiya qilish qimmatga tushishi mumkin.

Махsulotlarning murakkabligi: Bir nechta komponentlar yoki moslashtirish talablari bo'lgan murakkab mahsulotlar manba, ishlab chiqarish va muvofiqlashtirishda qiyinchiliklarga olib kelishi mumkin.

Ekologik barqarorlik: Iqtisodiy samaradorlikni saqlagan holda atrof-muhit standartlari va barqaror amaliyotlarga javob berish muvozanatni saqlash harakati bo'lishi mumkin.

Iqtidor etishmasligi: Ta'minot zanjiri bo'yicha malakali mutaxassislariga talab yuqori va tashkilotlar malakali xodimlarni yollash va saqlab qolishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Ushbu muammolarni hal qilish samarali rejalashtirish, hamkorlik, texnologiyani o'zlashtirish, xavflarni boshqarish va doimiy takomillashtirish sa'y-harakatlarini o'z ichiga olgan strategik yondashuvni talab qiladi. Ushbu muammolarni faol ravishda hal qiladigan tashkilotlar barqaror va samarali ta'minot zanjirlarini qurishlari mumkin, bu ularning umumiy muvaffaqiyatiga hissa qo'shadi.

Muvaffaqiyatli SCM uchun bo'lishi kerak bo'lgan strategiyalar

Muvaffaqiyatli ta'minot zanjiri boshqaruvi ta'minot zanjiri murakkabligining turli jihatlarini ko'rib chiqadigan strategiyalarning kombinatsiyasini talab qiladi. Ta'minot zanjirini samarali boshqarishni ta'minlash uchun biznesingiz uchun bo'lishi kerak bo'lgan ba'zi strategiyalar:

Ma'lumotlarga asoslangan tushunchalar: Mavjud talab tendentsiyalari, operatsion samaradorlik mezonlari va yaxshilash imkoniyatlari haqida qimmatli tushunchalarni olish uchun ma'lumotlar tahlili salohiyatidan foydalaning.

Hamkorlikdagi hamkorlik: Uzluksiz muvofiqlashtirish va axborot almashinuvini mustahkamlash uchun yetkazib beruvchilar, distribyutorlar va tegishli manfaatdor tomonlar bilan mustahkam va simbiotik munosabatlarni o'rnatish.

Agile rejalashtirish: Bozor manzarasidagi dinamik siljishlarga tez javob bera oladigan tezkor va moslashuvchan ta'minot zanjiri strategiyalarini ishlab chiqish.

Texnologiyani qabul qilish: Shaffof tranzaksiyalarni kafolatlaydigan blokcheyn kabi ilg'or texnologiyalarni qo'llash, aniqlik uchun sun'iy intellektga asoslangan talabni prognozlash va kengaytirilgan operatsion ko'rinish uchun IoT yoqilgan real vaqt monitoringi.

Har doim yaxshilash: Muntazam baholash, fikr-mulohazalarni o'zlashtirish va jarayonlarni optimallashtirish orqali tashkiliy tuzilmada doimiy takomillashtirish axloqini singdiring.

Uchinchi tomon logistikasini (3PL) ko'rib chiqish: Uchinchi tomon logistika xizmati provayderi bilan hamkorlik qilishning afzalliklarini baholang. 3PL ta'minot zanjirini boshqarish bo'yicha harakatlaringizga tajriba, resurslar va samaradorlik keltirishi mumkin.

Ushbu strategiyalarni birlashtirgan holda, tashkilotlar qiyinchiliklarga

moslashadigan, imkoniyatlardan foydalanadigan va oxir-oqibat biznes muvaffaqiyatiga hissa qo'shadigan mustahkam va samarali ta'minot zanjirini yaratishi mumkin.

Conclusions and offers:

Xulosa qilib aytganda, logistika kompaniyalari uchun ta'minot zanjirini modellashtirish kompaniyaning ta'minot zanjiri tarmog'i, jarayonlari va operatsiyalarining matematik yoki hisoblash tasvirlarini yaratishni o'z ichiga oladi. Ushbu modellar logistika kompaniyalariga ta'minot zanjiri boshqaruvining turli jihatlarini tahlil qilish, optimallashtirish va yaxshilashga yordam beradi.

References:

1. Raximov Raxmatullo Rafuiqjon o'g'li, & Solimuhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li & Hoshimov O'tkirbek Hakimjon o'g'li. (2023). Logistika tiziming transport toshqil etuvchisi. Ta'limdagi zamonaviy muammolar va ularning ilmiy yechlari, 7(7), 27–33. <https://esiconf.com/index.php/mpe/article/view/546>
2. Raximov Raxmatullo Rafuiqjon o'g'li, & Solimuhammadov Jamshidbek Sohibjon o'g'li. (2023). Transportda logistika xarajatlarini va tariflarni shakllantirish. Butun dunyo ilmiy tadqiqotlar nazariyasi, 2(2), 106–114. <https://esiconf.com/index.php/TOSROWW/article/view/543>
3. Raximov, R., G'ulomova, Z., & G'ulomov, I. (2023). Shisha ishlab chiqarish va uni klasifikatsiyasi. Yangi O'zbekiston talabalari axborotnomasi, 1(2), 9–15.
4. Odiljonova, O., Ro'zioxunova, O., & Raximov, R. (2023). Polimerlarning ishlatilish sohasi. Бюллетень студентов нового Узбекистана, 1(3), 24–26.
5. Rakhimov, R., & Saidahmedov, R. (2023). Intellectual diagnosis of the technil state of directional taxis. International Conference On Higher Education Teaching, 1(1), 80–85. Retrieved from <https://aidlix.com/index.php/de/article/view/89>